

remoniiis, ad ostendendam sceleris admissi enormitatem, pronuntiabatur, et *maranatha*, quo excommunicatus ab Ecclesia derelictus, ad solius Dei iudicium remittebatur. *Bene l. XIV*, de Synodo diocesis, l. 10, cap. 1, n. 7.

CAPUT SEXTUM.

DE SUSPENSIONE.

Suspensio est censura privans clericum, ex parte vel ex toto, usu potestatis quam habet ratione ordinis, officii vel beneficii. Igitur alia est totalis, quæ suspendit ab ordine simul et ab officio, ac beneficio, et alia partialis, quæ ab ordine tantum, vel ab officio, vel a beneficio suspendit. Hinc suspensio ab aliis censuris in eo differt, quod in solos clericos fieri possit, quia ii soli potestatis ecclesiasticæ sunt capaces. Impropriis ergo vocibus utuntur qui de clerico aliqua suspensione innodato loquentes dicunt eum esse interdictum.

Suspensio non est essentialiter censura proprie dicta: aliquando infertur ad puniendam culpam præteritam, ut habetur in Decretal. l. 2, tit. 20, cap. 33, vel ad vitandum scandalum, præcavenda sacrilegia, etc., ut eruitur ex cap. 10, tit. 34, l. 5. Hæc promiscue intelliguntur ab auctoribus sub nomine suspensionis, et eodem communiter habent effectus.

Inter suspensiones, aliæ jure communi latæ sunt, et aliæ ab ordinariis feruntur per statuta diocesana, vel per sententias speciales, quæ dicuntur ab homine.

Præcipuæ suspensiones in jure communi existentes.

Aliæ sunt contra episcopos, aliæ contra regulares et aliæ contra clericos, præter illas quæ attingunt conventus et capitula.

Contra episcopos, 1º ordinantes religiosos non professos, S. Pius V, const. *Romanus pontifex* 2º ordinantes non

subditum, absque licentia ipsius ordinarii; concil. Trid., sess. 23, cap. 8 de Reform.; 3º conferentes ordines simoniace, Extrav. l. 5, t. 1, cap. 2; 4º conferentes tonsuram clericalem infanti, illitterato, aut conjugato, Sexti, l. 1, tit. 9, cap. 4; vel ante ætatem præscriptam ordines sacros conferentes, Decret. l. 1, tit. 11, cap. 14; 5º submittentes laicis bona et jura Ecclesiæ absque consensu capituli et sedis Apostolicæ licentia, Sexti, l. 3, tit. 9, cap. 2; 6º alienantes bona Ecclesiæ, Extrav. comm., l. 3, t. 4, c. unico; 7º accedentes ad ecclesias ad quas fuerunt promoti, nondum expeditis litteris apostolicis suæ promotionis, Extravag. l. 1, t. 3, cap. 1.

Contra regulares, 1º recipientes alumnos ad professionem ante annum probationis, Sexti l. 3, tit. 14, cap. 2; 2º non deferentes habitum regula determinatum, Clement. l. 3, tit. 10, cap. 1, § *Si quis*; 3º apostatas sacros ordines in apostasia suscipientes, Decretal. l. 5, tit. 9, cap. 6; 4º ordines sacros ante professionem suscipientes, S. Pius V, const. *Romanus pontifex*; 5º introducentes mulieres intra claustra monialium, S. Pius V, const. 20; 6º capitulares recipientes prælatos eisque obedientes absque litteris Pontificiis, Extrav. l. 1, t. 3, cap. 1.

Contra clericos, 1º recipientes ordines sacros ante legitimam ætatem, Decretal. l. 1, tit. 11, cap. 14; 2º recipientes hos ordines extra tempora absque legitima dispensatione, S. Pius V, const. *Cum ex sacrorum*; 3º recipientes ordines non servatis interstitiis sine dispensatione, Decretal. l. 1, tit. 11, cap. 8; 4º recipientes ordines ab alieno episcopo absque proprii episcopi licentia, Decreti part. 1, dist. 71, cap. 1, et concil. Trid. sess. 23, cap. 8, de Reform.; 5º recipientes ordines sacros ab eo qui renunciavit episcopatu et non sedi suæ tantum, Decretal. l. 1, tit. 13, cap. 1; 6º recipientes ordines a proprio episcopo in aliena diocesi, absque licentia episcopi illius loci, quo in casu episcopus ordinans est etiam suspensus, concil. Trid. sess. 6, cap. 5 de Reform.; 7º recipientes ordines a schismaticis, vel ab excommunicato aut suspensio, Decretal. l. 5, tit. 8, cap. 1, et l. 1, t. 13, cap. 2; 8º recipientes

scienter ordines dum sunt aliqua censura ligati, Decretal. l. 5, tit. 39, cap. 32; 9° ordines sacros per saltum suscipientes, Decret. l. 5, t. 29, c. unico, et concil. Trid. sess. 23, cap. 14 de Reform.; 10° duos ordines majores eodem die vel duobus immediate sequentibus diebus recipientes, Decretal. l. 1, tit. 11, cap. 13 et 15; 11° recipientes ordinem sacrum post matrimonium contractum etiam non consummatum, Extrav. Joan. XXII, tit. 6, cap. unico; 12° recipientes ordines sacros cum litteris capituli, sede vacante, ante annum elapsam, concil. Trid. sess. 7, cap. 10 de Reform.; 13° Parochus jungens matrimonio sponso alterius parochiæ, sine licentia parochi vel episcopi, concil. Trid. sess. 24, cap. 1 de Reform.

Suspensiones præcedentes multum variantur quoad extensionem, durationem, reservationem et alias circumstantias, ut videre est in locis citatis. Multæ summo Pontifici sunt reservatæ: attamen episcopi absolvere possunt, per se vel per alios, 1° ab eis quæ sunt occultæ et ad forum contentiosum non deductæ; 2° ab eis quæ sunt publicæ, quando recursus ad summum Pontificem est moraliter impossibilis; 3° in omni casu ab eis quæ incurruntur suscipiendo ordinem per saltum, vel extra tempora, vel ante ætatem legitimam, vel ab alieno episcopo absque litteris dimissoriis, vel ab episcopo excommunicato, vel cum dimissoriis capituli ante annum, etc., et extraneos parochianos matrimonio jungendo. Vide *Coll. Andeg., Contin. Tournely*, t. 4.

Præterea sedulo discendæ et memoria retinendæ sunt suspensiones unicuique diœcesi propriæ, et quæ reperiuntur in Rituali, vel in statutis synodalibus, vel in libello qualis est apud nos Enchiridion, in quo legitur suspensionem semper reservari, et tamen quemlibet sacerdotem approbatum in casu necessitatis ab ea absolvere posse, cum ea conditione ut sic absolutus teneatur adire reverendissimum episcopum, per se vel per confessarium, intra mensem, sub pœna in eandem reincidendi suspensionem, p. 18.

Notandum periculum mortis non esse rationem cur sa-

cerdos simpliciter approbatus absolvere possit a suspensione, quia suspensio susceptionem sacramentorum non prohibet, excepta promotione ad ordinem superiorem.

Effectus suspensionis.

1° Suspensio simpliciter dicta semper est totalis et omni usu potestatis ecclesiasticæ privat: suspensio vero partialis aliqua parte tantum hujus potestatis privat, id est, ea parte quæ in lege, statuto vel mandato, aut sententia exprimitur.

2° Qui suspensionem violat mortaliter peccat, nisi ignorantia invincibili aut alia causa legitima excusetur, quia Ecclesiæ in re gravi resistit. Potest tamen ea facere quæ a laicis fieri solent, v. g., baptizare sine solemnitate in necessitate, cantare in choro laicorum more, divinum officium privatim recitare.

3° Suspensus ab ordine non solum mortaliter peccat actum ordinis exercendo, sed fit irregularis, *ut dicemus infra*.

4° Suspensio ab ordine simpliciter privat exercitio cuiuslibet ordinis, quia tunc nulla est ratio cur ad unum ordinem potius quam ad alterum terminetur: suspensio vero ab ordine superiore exercitium ordinis inferioris non impedit, quia unus ab alio separari potest, et odia restringi convenit. Unde episcopus a pontificalibus suspensus missam celebrare et sacramenta præter confirmationem et ordinem administrare potest. Verum disputatur inter theologos an suspensus ab ordine inferiori, functiones ordinis superioris exercere possit: quidam negant, alii probabilius affirmant, modo inferior ordo, a quo suspensus est, cum superiori non sit ita connexus ut ejus functiones exercere debeat, ordinem superiorem exercendo: hinc suspensus a diaconatu missam celebrare non posset, quia evangelium legeret; sed episcopus a facultate dandi tonsuram suspensus, alios ordines subditis jam tonsuratis conferre posset.

5° Suspensio a jurisdictione privationem jurisdictionis

importat ex toto vel ex parte prout est totalis vel partialis, non vero exercitium ordinis, nisi id exprimat, aut agatur de iis functionibus ordinum quæ exercitium jurisdictionis aliquo modo includunt. Unde episcopus suspensus a jurisdictione, diocesim suam administrare, censuras ferre, etc., non potest: sed ordines conferre, confirmationem administrare, missam celebrare non prohibetur.

6º Suspendio ab officio sine limitatione privat usu cuiuscumque ministerii ecclesiastici, tum ordinis, tum jurisdictionis, quia officium ecclesiasticum, sine addito, hæc omnia complectitur. Unde parochus suspensus ab officio nec missam celebrare, nec prædicare, nec catechizare, nec officiis Ecclesiæ præesse, nec sacramenta ministrare potest. Reddit etiam inhabilem ad obtinenda beneficia vel officia ecclesiastica, vel ad ea conferenda, ut recte concluditur ex Decretal. l. 1, tit. 4, cap. 8.

7º Suspendus in uno loco, ubique habendus est suspensus; sic expresse habet Glossa in can. 24, q. 1, causæ 7, 2ª partis decreti.

8º Actus ordinis a suspendo etiam non tolerato exerciti, sunt quidem graviter illiciti ex parte exercentis et ex parte petentis, nisi gravis causa excuset; sed nihilominus sunt validi, quia, ut supponitur, pendent solummodo a characterem. Actus vero jurisdictionis a suspendo tolerato facti, sunt ex parte ipsius illiciti, excepto casu magnæ necessitatis proximi, et tamen validi, ex bulla *Ad vitanda scandala*: sed, ex eadem bulla, actus jurisdictionis a suspendo nominatim et publice denunciato exerciti prorsus nulli sunt, quia huiusmodi clericus omni potestate destituitur: tales habendi sunt parochi qui per sententiam ab homine nominatim suspenduntur.

Sed notandum, ex dictis in Tractatu *de ordine*, cap. 7, simplicem facultatum revocationem sufficere apud nos ut actus parochorum non titularium et a fortiori vicariorum fiant invalidi; proinde, nec suspensione nec denuntiatione opus esse, si velit episcopus.

9º Suspendus a beneficio, vel etiam simpliciter suspensus, titulum beneficii non amittit, sed fructus durante sus-

pensione non facit suos, et eos restituere tenetur. Potest tamen ea desumere quæ ad necessariam sui sustentationem necessaria sunt, modo non obstinate insordescat in censura, et eas obligationes beneficii expleat quibus suspensio non interdicat, *S. Ligorius*, n. 316; *Collet*, etc. In præsentis rerum statu, apud nos raro supersunt fructus beneficii seu officii ecclesiastici, sublata portione ad necessariam titularis sustentationem requisita. Raro igitur ex hac parte dari potest obligatio restituendi.

Notandum insuper clericos suspensos stipendia pro obsequiis muneribus ecclesiasticis taxata percipientes, peccare sine ullo dubio mortaliter obeundo functiones a quibus suspensi sunt; tamen hæc stipendia faciunt sua eodem modo ac non suspensi, ut asserit *Coll. Andeg.* Ratio est, quia cum hæc ex beneficio non proveniant, ab Ecclesia non censentur interdicta, nisi clare exprimantur: at jus canonicum ea nullibi expresse prohibuit percipi: ergo, etc.

10º Quando suspensio est occulta, absolutio ab illa datur sub forma generali: *Absolve te ab omni vinculo*, etc.; ubi vero est publica, vel absolutio conceditur in foro interno, et alia non adhibetur forma; vel in foro externo, et tunc specialis ad hoc obtinenda est licentia a superiore, et adhibenda forma solemnem in Rituali determinata.

De depositione et degradatione.

Depositio et degradatio sunt gravissimæ pœnæ, non vero censuræ, quia non decernuntur per modum remedii medicinalis: assimilari tamen solent suspensioni, quia solis clericis infliguntur, et privationem beneficiorum ac honorum ecclesiasticorum inducunt.

Depositio virum ecclesiasticum non solum privat usu potestatis ecclesiasticæ, sed ipso titulo: est igitur ex se pœna perpetua et irremissibilis.

Degradatio est solemnem omnium titularum, privilegiorum, honorum et insignium ecclesiasticorum privatio, ita ut degradatus, solo sibi remanente characterem indelebili,

ad conditionem laicalem reducatur. Cunctis ornamentis suo ordini competentibus indutus, in publicum profertur, et episcopus eum exiit, unum ornamentum post aliud extrahendo, sicut in ordinatione eum successive induerat, sed modo inverso incipiens scilicet a paramento ultime collato. Deinde caput ejus abraditur ut ne unum quidem clericatus vestigium in eo remaneat. Sic olim degradari solebant clerici qui de aliquo crimine convicti, ultimo supplicio vel aliis poenis infamantibus plectendi erant: jam pridem hæc terribilis cæremonia obsolevit in Gallia; communius æstimant canonistæ nostri eam cessasse versus finem decimi sexti sæculi.

CAPUT SEPTIMUM.

DE INTERDICTO.

Interdictum est censura qua usus quorundam sacramentorum, participatio divinis officiis et sepultura ecclesiastica prohibentur.

Dividitur in locale, personale et mixtum. Interdictum locale immediate afficit locum et mediate personas in eo degentes, sive incolas, sive extraneas; personale, e contra, immediate afficit personas et eas ubique sequitur; mixtum simul afficit locum et personas, ut, v. g., si civitas et cives ejus interdicantur.

Interdictum, tum locale, tum personale, potest iterum esse generale, vel particulare: est generale si omnia loca sacra vel omnes incolas, vel simul loca et personas alicujus urbis, provinciae aut regni afficiat: contra vero si quædam loca determinata vel aliquas personas tantum afficiat, est particulare.

Effectus interdicti sunt: 1º prohibitio celebrationis et auditionis divinatorum officiorum sub peccato mortali. Attamen, quia ex stricta hujusmodi statuti observatione excrecebat indevotio populi, ut ait Bonifacius VIII, in Sexti l. 5, tit. 11, cap. 24, permisit idem Pontifex maximus ut

in generali alicujus loci interdicto, singulis diebus in ecclesiis et monasteriis missæ celebrarentur aliaque divina officia dicerentur, *sed submissa voce, januis clausis, excommunicatis ac interdictis exclusis, et campanis etiam non pulsatis*. Solemniter vero hæc fierent in festivitibus Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes et Assumptionis B. Mariæ Virginis, solis excommunicatis exclusis; quod Martinus V et Eugenius IV ad quasdam alias festivitates extenderunt.

2º Privatio usus activi et passivi sacramentorum, solis exceptis Baptismate, Pœnitentia, Confirmatione ac S. Viatico in periculo mortis, non autem Extrema-Uncione, Decretal. l. 5, tit. 39, cap. 43, et Sext. l. 5, tit. 11, cap. -9.

3º Privatio sepulturæ ecclesiasticæ, ut in pluribus juris canonici locis habetur: in loco interdicto nemo sepeliri potest, nec etiam infans, sed, interdicto cessante, omnes in loco sacro reponendi sunt; in interdicto personali, generali, personæ quæ non fuerant nominatim denunciatae, in loco sacro sepeliri possunt cum silentio et absque campanarum pulsatione: eruitur ex Clementin. l. 3, tit. 7, cap. 1, et ex Glossa.

Si episcopus aliquam ecclesiam, ob crimen in ea patratum vel ob gravem injuriam ei illatam, interdicat, ut quandoque accidit conditiones interdicti in sua sententia exprimit: eis sedulo standum est.

Sæpius olim summi Pontifices generalia tulerunt interdicta in monasteria, in diœceses, in urbes, in provincias, in respublicas, in regna, ut populos rebelles compescerent, et frequentius ut reges vel magistratus graviter delinquentes ad meliorem frugem adducerent; tunc enim populi solo metu poenarum ecclesiasticarum exterriti, et sacramentorum ac divinatorum officiorum privationem ægre ferentes, satisfactionem debitam præstabant, vel rationibus et querimoniis suis principem aut magistratus ad satisfaciendum compellebant. Sicque finis intentus saepe obtinebatur; non tamen semper, et aliquando infelices inde prodire exitus.

Nunc vero, habita ratione incredulitatis vel indifferentiæ in hoc sæculo fere universalis, tale remedium nullius foret utilitatis; risum potius quam horrorem in plerisque hominibus excitaret, et in detrimentum religionis vergeret.

Interdictum *ab homine* ab eo solo auferri potest qui illud tulit, vel ab ejus successore, aut superiore aut delegato: hoc patet ex supradictis in capite IV. Nullum agnoscimus interdictum a jure ipso facto latum, saltem reservatum.

De cessatione a divinis.

Cessatio a divinis est prohibitio facta clericis divina officia in aliquo loco celebrandi, sacramenta administrandi et sepulturam ecclesiasticam faciendi. Alia est *a jure*, quæ ipso facto existit quando ecclesia polluitur ve exsecratur; et alia est *ab homine*, quæ a superiore jurisdictionem in foro externo habente, in signum mœroris, vel ad reparationem gravis injuriæ Deo illatæ, per sententiam particularem alicui loco imponitur, et tunc omnes qui sunt in eo loco afficit. Non tamen est censura proprie dicta; non enim adhibetur ad corrigendos delinquentes, nec unquam personas immediate afficit, sed tantum ratione locorum eas attingit.

Quamvis cessatio a divinis magnam habeat similitudinem cum interdicto, ab illo tamen in pluribus punctis discrepat; 1º enim interdictum potest esse personale, non cessatio a divinis; 2º interdictum est censura: unde qui illud violat fit irregularis; licet autem transgressor cessationis a divinis graviter peccet, nullam incurrit pœnam canonicam; 3º durante interdicto generali, divina celebrare licet officia, januis clausis et submissa voce, ac solemni in quibusdam festis; hæc vero in cessatione a divinis non permittuntur, etc.

FINIS TRACTATUS DE CENSURIS.

DE IRREGULARITATIBUS.

Irregularitas, juxta vim nominis, idem sonat ac *extra vel contra regulam*. Multam habet affinitatem cum censuris, et tamen non est censura, quia non fuit instituta nec infligitur ad corrigendos mores, sed propter ministerii sacri honorem. Definitur: *Impedimentum canonicum prohibens ne quis clero adscribatur, vel ad ordinem superiorem ascendat, vel functiones ordinis suscepti exerceat.*

Dicitur 1º *impedimentum*, id est, moralis inhabilitas ex aliqua indecentia proveniens, quæ delictum non semper supponit, et in hoc a censura distinguitur. Hinc ignorantia etiam invincibilis solius irregularitatis ab ea non excusat, quia inhabilitatem non tollit.

Dicitur 2º *canonicum*; quia illud impedimentum solo jure ecclesiastico fuit introductum: unde infertur nullam admittendam esse irregularitatem nisi in jure sit expressa, ut in Sexto, l. 5, tit. 11, cap. 18, supponitur. Nomine juris autem non intelligitur tantum corpus juris canonici, sed etiam bullæ summorum Pontificum et concilia generalia.

Dicitur 3º *prohibens ne aliquis*, etc.; directe prohibet susceptionem ordinum etiam tonsuræ, ut communiter docent auctores, ac proinde ascensum ad ordinem superiorem, et indirecte ordinum susceptorum exercitium. Non prohibet vero exercitium jurisdictionis: unde irregularis valide ac licite ferret censuras, diœcesim administraret, sacerdotes approbaret, etc.; sed illicite, quamvis valide, sacramentaliter absolveret, benedictiones episcopales aut sacerdotales impertiret, etc., quia hæc ad ordines pertinent. Ea omnia ipsi licent quæ laico competunt,